

Datum
2014-02-21Dnr/Beteckning
TSJ 2011-968Ert datum
2013-11-21Er beteckning
J-38/11Statens haverikommission
Box 125 38
102 29 Stockholm

Svar på SHK rekommendation på utredningsrapport rörande tillbud med tekniskt fel på tunneltåg vid Medborgarplatsens och Slussens tunnelbanestationer, Stockholms län, den 24 maj och 9 juni 2011

Rekommendation

Transportstyrelsen rekommenderas att i arbetet med att analysera och utvärdera sina arbetsmetoder särskilt överväga om tillsynsformen R1 (brevtillsyn) och företagsmöten är tillräckliga för att kunna verifiera att verksamhetsutövare inom spårtrafikområdet uppfyller sin skyldighet att ha ändamålsenliga rutiner för att uppmärksamma brister och avvikelser i fordonsunderhållet. (se avsnitt 2.3.1 och 3.2.2 (RJ 2013:04 R1)).

Svar på rekommendationen från Transportstyrelsen

R1 är en av flera revisionstyper som Transportstyrelsen använder sig av. Säkerhetsrevisionen R1 omfattar några få förutbestämda punkter utifrån valda ämnesområden. Säkerhetsrevisionen utförs brevlades och normalt förekommer inte möten eller verifiering hos verksamhetsutövaren vid R1. R1 används företrädesvis mot små företag samt som en indikator på om en större tillsyn behöver göras.

Företagsmöte är en annan revisionstyp där Transportstyrelsen övergripande kontrollerar säkerhetsstyrningssystemets tillämpning och effekt samt säkerhetsutvecklingen hos en tillståndshavare. Dessa möten har inte heller ett verifierande syfte. Varken R1 eller företagsmöten är tillräckliga för att kunna verifiera att verksamhetsutövare inom spårtrafikområdet uppfyller sin

skyldighet att ha ändamålsenliga rutiner för att uppmärksamma brister och avvikelser i fordonsunderhållet. Men som också framgår av beskrivningarna är det heller inte syftet med dessa revisionsformer.

När Transportstyrelsen finner anledning att t.ex. verifiera att verksamhetsutövare inom spårtrafikområdet uppfyller sin skyldighet att ha ändamålsenliga rutiner för att uppmärksamma brister och avvikelser i fordonsunderhållet använder Transportstyrelsen revisionstyperna R2 eller R3. I dessa revisionstyper ingår verifieringar med bl.a. operativ personal i syfte att kontrollera att det praktiska arbetet utförs i enlighet med hur det beskrivs i styrande dokument.

Revisioner planeras utifrån ett riskbaserat synsätt där olika faktorer vägs samman för att avgöra revisionsområden och revisionsformen. Som SHK påpekar i utredningsrapport RJ 2013:04 utförde Transportstyrelsen under december 2010 en revision av typ R1 mot MTR avseende underhåll av tunnelbanevagnar. Revisionsformen R1 valdes med hänsyn till de risker Transportstyrelsen kunde se inför revisionstillfället.

Under första halvåret av 2014 kommer Transportstyrelsen att utföra en R3 omfattande MTR:s hela system för säkerhetsstyrning. Inför och under revisionen kommer Transportstyrelsen att beakta utredningsrapporten.

I samband med den revisionen kommer verifieringar med operativ personal att göras i syfte att kontrollera att det praktiska arbetet utförs i enlighet med hur det beskrivs i styrande dokument. Det är dock av resursskäl inte möjligt att göra en heltäckande verifiering av hela systemet för säkerhetsstyrning på stora företag. Alla nivåer av säkerhetssystemet verifieras dock stickprovvis, vissa delar går man sedan djupare i om till exempel stickproven ger indikation på brister.

Inom Transportstyrelsen pågår löpande ett arbete med att utvärdera och förbättra arbetsmetoderna inom tillsynsområdet. Detta sker i de två arbetsgrupperna "Processteam tillsyn" och "Kärnprocess tillsyn".

Utöver det interna arbetet som pågår i syfte att förbättra arbetsmetoderna inom tillsynsområdet har Transportstyrelsen under slutet av år 2013 fått i uppdrag av regeringen att se över sin tillsynsverksamhet vad gäller underhåll vid järnvägen:

"Transportstyrelsen ska redovisa hur tillsynen av infrastrukturförvaltares och järnvägsföretags underhållsverksamhet kan bli mer effektiv och vid behov skärpas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 mars 2014."

Uppdraget ska bidra till utveckling av den riskbaserade tillsynen av infrastrukturförvaltarnas och järnvägsföretagens underhållsverksamhet. Uppdraget ska bidra till utvecklingen av Transportstyrelsens åtgärder med anledning av brister som påträffas vid tillsyn av underhållsverksamhet. De utvecklade tillsynsmetoder som blir en följd av regeringsuppdraget bedöms av Transportstyrelsen bli tillämpbara även på verksamheten vid tunnelbana och spårväg. Uppdraget är ännu inte avslutat men bedömningen är att utvecklingen av tillsynsarbetet sannolikt kommer att innebära att det bland annat blir ett större fokus på att vi kontrollerar bakomliggande systembrister även vid mindre revisioner. Därför kommer vi att behöva se över hur vi använder de olika revisionstyperna och vilka frågor vi ska ställa vid revisioner inom olika områden.

Detta ärende har beslutats av Birgitta Hermansson. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog Per Almquist och Diana Guarda Canet.

Birgitta Hermansson
Chef för väg- och järnvägsavdelningen

